

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr. 1a-582/2023

Judecătoria Soroca sediul Central
Judecător: Ghenadie Mîțu

DECIZIE În numele Legii

20 februarie 2024

mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul:

Ion Talpa

Judecătorii:

Oxana Mironov și Svetlana Șleahțiuki

Grefier

Valeria Dioneac

Cu participarea:

Procurorului

Inga Pascari

Avocatului

Viorelia Cechir

a judecat în ședință publică în ordine de apel, apelul procurorului în Procuratura r-lui Soroca, Evghenii Haric declarat împotriva sentinței Judecătoriei Soroca sediul Central din 10 iulie 2023, în cauza penală privind condamnarea lui:

Andriuța Lilia *****, studii gimnaziale, angajată în calitate de infirmieră a Centrului de Plasament Temporar pentru Persoane cu Dizabilități (adulte) Bădiceni, fără persoane la întreținere, nesupusă militar, căsătorită, fără antecedente penale, posesoare a buletinului de identitate ***** , cetățean al Republicii Moldova;

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin.(2) lit. a) Cod penal,-

Termenul de examinare a cauzei:

În instanța de fond: 28.02.2022-10.07.2023;

În instanța de recurs: 02.08.2023-20.02.2024.

Procedura de citare legală executată.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele apelului, materialele cauzei, opiniile participanților la proces, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal,-

a constatat:

Soluția și argumentele instanței de fond:

Prin sentința Judecătoriei Soroca sediul Centra din 10 iulie 2023, Andriuța Lilia a fost recunoscut vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin.(2) lit. a) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani 6 (șase) luni închisoare, cu privare de dreptul de a ocupa funcții de prestare de servicii socio-medicale persoanelor cu dizabilități mintale, pe o perioadă de 5 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea executării pedepsei stabilite lui Andriuța Lilia Ivan pe un termen de probă pe un termen de 3 (trei) ani.

A fost soluționată chestiunea corpurilor delictive.

S-a dispus încasarea de la Andriuța Lilia Ivan, în contul statului cheltuielile judiciare suportate, în cuantum de 320 lei pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 202129D0024 din 24 februarie 2021.

Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Andriuța Lilia

exercitând funcția de infirmieră în cadrul Centrului de Plasament Temporar pentru Persoane cu Dizabilități (adulte) Bădiceni care este o instituție publică de plasament temporar care prestează servicii socio-medicale persoanelor adulte cu dizabilități mintale beneficiarii căreia sunt persoanele cu dizabilități mintale care au un grad redus de independență și necesită supraveghere, îngrijire, asistență medicală și socială, care se află în imposibilitate de a fi îngrijiți de către familiile biologice sau extinse și nu au acces la serviciile sociale comunitare și care este o instituție subordonată în domeniul social al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, numită în funcție în baza Ordinului nr.50 din 22 martie 1991, având calitate de persoană care acționează cu titlu oficial, acționând contrar prevederilor:

- art.3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova de la 12.09.1997, conform căreia nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante;

- Convenției ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10.12.1984, care în Republica Moldova a intrat în vigoare la 28.12.1995 și conform căreia nici o împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura;

- art.24 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994, conform căreia nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante;

- art.15 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dezabilități adoptată la New York la 13.12.2006 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, ratificată de Republica Moldova la 09.07.2007.

- art.5 alin.(2) lit.a) din Legea nr.1402 din 16.12.1997 privind sănătatea mintală, care o obligau să manifeste o atitudine umană și cuviincioasă, care să excludă jignirea demnității umane

- Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Internatului psihoneurologic pentru persoane adulte cu dizabilități mintale, aprobat prin Ordinul Ministrului Muncii nr. 204 din 01 noiembrie 2016 în special: punctul 8 alin.(3) și (4), conform cărora, internatul acționează în baza principiilor respectului demnității și integrității personale precum și interzicerea abuzului, neglijării și abuzului beneficiarilor; punctul 9 alin.(3) conform căruia, unul din scopurile internatului este protecția, supravegherea, asistența medicală, îngrijirea și suportul permanent al beneficiarilor; punctul 13 alin.(7) potrivit căruia, în atribuțiile personalului internatului intră asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; punctul 14 alin.(4), internatul are obligația de a asigura protecția beneficiarilor împotriva violenței, neglijării și exploatării;

- dispozițiilor Fișei postului la capitolul Scopul principal, sarcinile de bază și atribuțiile de serviciu care pune în sarcina infirmierelor îngrijirea și supravegherea beneficiarilor; - a săvârșit în raport cu beneficiara Centrului de Plasament Temporar pentru Persoane cu Dizabilități (adulte) Bădiceni, Surjicova Ecaterina, născută la 03 decembrie 1963, beneficiară a serviciilor sociale din 21 februarie 1999, încadrată în gradul de invaliditate I cu diagnoza „Schizofrenie forma hebefrena”, infracțiunea de tratament inuman și degradant, în circumstanțele după cum urmează:

Andriuța Lilia Ivan, la data de 22 noiembrie 2020, aproximativ în intervalul orelor 08:30-10:00, aflându-se la etajul 2 al blocului A al Centrului de Plasament Temporar pentru Persoane cu Dizabilități (adulte) Bădiceni grupa nr.17, profitând de starea de neputință cunoscută a victimei, care se datorează bolii și dezabilității, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, fără careva motive întemeiate, intenționat i-a aplicat mai multe lovituri în regiunea capului, cutiei toracice și a spatelui cu un băț și cu un polonic beneficiarei Surjicova Ecaterina, provocându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.202129D0024 din 24 februarie 2021, „Plagă contuză și edem a părții pielose a capului, echimoză masivă a cutiei toracice pe stânga, emfizem subcutanat masiv a spatelui, care s-au produs prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent, prin mecanism de lovire, pot data din 22 noiembrie 2020, condiționează o dereglare de sănătate de scurtă durată și se califică ca vătămare corporală ușoară”, acțiuni ce constituie tratament inuman și degradant.

Prin acțiunile sale Andriuța Lilia a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 166¹ alin. (2) lit. a) Codul penal – *cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice care reprezintă tratament inuman și degradant, fapte comise de*

către o persoană care acționează cu titlu oficial, acțiuni săvârșite asupra unei persoane care se afla în stare de neputință ce se datora dezabilității psihice.

Solicitările apelantului:

Sentința de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 402 Cod pr. penală a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura r-lui Soroca, Evghenii Haric prin ce a comunicat că, nu este de acord cu soluția primei instanței dat fiind că pedeapsa stabilită prin prisma art. 90 Cod penal, este prea blândă în coraport cu fapta comisă și personalitatea inculpatei, prin urmare doar pedeapsa reală va asigura restabilirea echității sociale, corectarea condamnatei, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acesteia, cât și din partea altor persoane.

Urmare celor expuse, solicită acuzatorul de stat casarea soluției primei instanței cu stabilirea Loliei Andriuța pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru femei, cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții pe o perioadă de 10 ani.

Argumentele părților:

În fața instanței de apel, procurorul participant Inga Pascari a susținut pe deplin cele menționate în apelul formulat de către acuzatorul de stat ca fiind fondat, cu casarea soluției judiciare cu pronunțarea unei noi decizii cu stabilirea acesteia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru femei, cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții pe o perioadă de 10 ani, fără aplicarea în speță a prevederilor art. 90 Cod penal.

În fața instanței de apel avocatul Viorelia Cechir a solicitat respingerea apelului ca fiind nefondat păstrând fără modificări sentința atacată, pe care o apreciază drept una motivată, pedeapsa numită fiind proporțională și justă pericolului social, urmând să contribuie efectiv la corectarea și reeducarea inculpatei Andriuța Lilia.

În fața instanței de apel, inculpata Andriuța Lilia fiind citată despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința de judecată în instanța de apel nu s-a prezentat, astfel prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2023 a fost anunțată în căutare, ulterior la data de 07 decembrie 2023 de către IP Soroca a fost dosar de căutare nr.2023320270.

Astfel, examinând chestiunea privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului, în temeiul alin. (6) art. 321 coroborat cu alin. (5) art. 412 Cod de procedură penală, constatând că inculpatul s-a eschivat de a se prezenta în procedura apelului, Colegiul penal ținând cont de opinia participanților la proces a dispus examinarea cauzei în lipsa acesteia.

În susținerea poziției date, Colegiul reține că posibilitatea soluționării cauzei în lipsa inculpatei este recunoscută și prin Rezoluția nr. 75 (11) a Consiliului Europei privind criteriile ce trebuie respectate în cazul în care o persoană este judecată în lipsă.

Astfel, în criteriul nr. 9 se statuează că, persoana condamnată în lipsă ar trebui să aibă dreptul de a judeca din nou dacă dovedește faptul că absența sa de la judecata inițială este datorită unor cauze independente de voința sa și că nu a avut posibilitatea de a înștiința instanța. În aceste circumstanțe se reține că nici reglementările internaționale și nici cele interne nu impun admiterea unei cereri de rejudecare în cazul unei persoane condamnate în lipsă, impunându-se verificarea faptului dacă aceasta s-a sustras sau nu de la judecată. A interpreta altfel dispozițiile legale ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a da posibilitatea condamnatului să se prevaleze de propria sa culpă, legitimând astfel un abuz de drept procesual.

De asemenea, se atenționează asupra faptului că, de la regula prezenței inculpatului la soluționarea cauzei se admit și excepții, atunci când asigurarea acestei condiții ar conduce la amânarea nejustificată a procedurii, mai ales dacă inculpatul are o culpă în absența sa.

Instanța de apel reține că, în cazul *Kattan v. România* (21.01.2014), Curtea Europeană a adoptat o decizie de inadmisibilitate, cu respingerea ca vădit nefondată a plângerii privind violarea art. 6 CEDO, întrucât instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță.

Prin urmare, Curtea a considerat că reclamantul a contribuit în mare măsură la crearea unei situații, în care în mod rezonabil a putut prevedea consecințele comportamentului său – examinarea cauzei în lipsa sa. În ipoteza în care o persoană a avut cunoștință despre desfășurarea judecății și cu toate acestea nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o conduită procesuală culpabilă persoanei.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal ținând cont opinia participanților la proces consideră rațional examinarea prezentului apel în lipsa inculpatei Andriuță Lilia fără a fi lezat dreptul ei la un proces echitabil inclusiv la apărare în condițiile în care în prezenta cauză sau întreprins măsuri rezonabile în vederea depistării acesteia, eschivându-se intenționat de la judecarea cauzei în apel.

Aprecierea instanței de apel:

Verificând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei și prevederile legii, ținând cont de opiniile participanților la proces, Colegiul a ajuns la concluzia că, apelul este nefondat și urmează a fi respins din următoarele considerente:

Colegiul își întemeiază soluția adoptată în temeiul art.415 alin.(1) pct.1) lit.c) Cod de procedură penală conform căruia, (1) instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: *apelul este nefondat*.

La fel, Colegiul reține și dispozițiile art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit cărora *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii contestate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor cauzei penale și oricăror noi probe prezentate instanței de apel*.

Astfel, pentru a se pronunța în sensul celor constatate, Colegiul reține, că apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, prevede posibilitatea unei noi aprecieri a probelor administrate în fața primei instanțe. În cadrul judecării cauzei în ordine de apel, fiind posibilă cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță (care pot fi, de asemenea, apreciate în mod diferit), precum și administrarea oricăror probe noi, instanța de apel urmând să adopte una din soluțiile pe care le poate pronunța prima instanță, apreciind temeinicia sau netemeinicia învinuirii sau dispunând, după caz, condamnarea, achitarea inculpatului sau încetarea procesului penal.

Totodată, *chestiunile de fapt* asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește *chestiunile de drept* pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Astfel, concluzia Colegiului rezultă din corectitudinea aplicării de către instanță pe parcursul judecării cauzei a normelor legislației procesual-penale ce se referă la examinarea obiectivă, multilaterală și completă a cauzei penale cu respectarea principiului nemijlocirii, oraltății și contradictorialității procesului penal (art. 314 Cod pr. penală); în limita învinuirii formulate în rechizitoriu (art. 325 alin. (1) Cod pr. penală); cu verificarea tuturor împrejurărilor de fapt și constatarea certă a aspectelor de drept importante pentru justa soluționare a cauzei, printr-o cercetare amplă a probelor administrate de către organul de urmărire penală, cărora li s-a dat o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinenței,

utilității, veridicității, concludenței și coroborării reciproce (art. art. 100-101 Cod pr. penală), cu expunerea lor nemijlocită în conținutul p/v al ședinței de judecată, servind obiect de examinare în cadrul cercetărilor judecătorești și statuarea la baza sentinței adoptate, motivare pe care instanța de apel o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Colegiul penal pe de o parte menționează că, prezenta cauză penală în instanță de fond a avut loc în procedură generală, dat fiind că, inculpata Andriuța Lilia vina în comiterea infracțiunii încriminate nu a recunoscut-o, ne contestând în acest sens verdictul judiciar de condamnare emis în sarcina ei, fapt ce denotă o acceptarea tacită a vinovăției sale, pe de altă parte, Colegiul penal conchide că, analizând conținutul apelului formulat de către acuzatorul de stat Evghenii Haric, acesta obiectează doar în latura pedepsei, pledând astfel pentru aplicarea unei pedepsei mai aspre, fără stabilirea ei prin intermediul prevăzut de art. 90 Cod penal.

În atare împrejurări, Colegiul penal conchide că, odată ce partea apărării nu a obiectat asupra soluției de condamnare a Liliei Andriuța, verdictul instanței de fond privind constatarea prin prisma probelor administrate în acțiunile lui Andriuța Lilia a infracțiunii prevăzute la art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, este corectă, fiind bazată pe împrejurările de fapt și aspectele de drept, cărora li s-a dat o apreciere obiectivă pe parcursul soluționării cazului.

Drept urmare, constatând temeinicia concluziei judiciare referitor la faptele reținute în acțiunile lui Andriuța Lilia cu încadrarea lor juridică corectă în aspectul legii penale, precum și ținând cont de limita cerințelor expuse în ordine de apel de către partea acuzării care a pledat *doar asupra aplicarea unei pedepsei mai aspre*, Colegiul reține inoportunitatea expunerii asupra bazei probatorii, ce n-a fost pusă la îndoială și nu s-a solicitat pentru cercetare suplimentară de către părți în instanța de apel.

Față de lucrul judecat de prima instanță se constată motivarea temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu faptele reținute în sarcina inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Ori, potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație nu se mai impune o reevaluare a conținutului

mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță.

Totodată, deliberând asupra categoriei și termenului pedepsei penale în raport cu argumentele invocate în cererea de apel Colegiul apreciază drept întemeiată soluția instanței de fond, acordând deplină eficiență dispozițiilor art. art. 61 și 75 Cod penal, ce-i determină scopul și criteriile generale de individualizare, instanța conformându-se întru-tot recomandărilor Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013 Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, inclusiv celor expuse în Hotărârea Plenului CSJ nr. 16 din 31.05.2004 Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale.

În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Hotărârea CEDO Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

Art. 6 din CEDO impune, în special, în sarcina instanței obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, deși este adevărat că obligația motivării deciziilor impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Astfel, potrivit prevederilor art.61 alin.(2) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Potrivit art. 75 alin. (2) Cod penal, în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

Ca urmare a celor menționate mai sus, Colegiul conchide, că instanța de fond la adoptarea sentinței în cauza lui Andriuța Lilia a ținut cont în deplină măsură de principiului individualizării pedepsei penale (art. 7 Cod penal), reieșind din

caracterul și gradul prejudiciabil al faptei comise, personalitatea infractorului și pericolul social al faptei și circumstanțele cauzei ce-i atenuază sau agravează răspunderea penală.

Astfel, constatând ca fiind dovedită fapta penală săvârșită de către inculpată, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, instanța de fond a dat deplină eficiență dispozițiilor art. art. 61, 75, 76, 77 Cod penal, ce-i determină scopul de restabilire a echității sociale, reeducarea făptuitorului și prevenirea săvârșirii de el pe viitor a altor fapte penale; de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale cum sunt: gravitatea infracțiunii, recunoașterea vinovăției, lipsa de circumstanțe ce agravează răspunderea penală.

În atare împrejurări instanța de fond corect a ajuns la concluzia, că reeducarea și corectarea inculpatului este posibilă doar cu izolarea acesteia de societate, aplicându-i just pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni.

Or, luând în considerație caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, de personalitatea inculpatei și de circumstanțele, instanța de fond întemeiat i-a aplicat lui Andriuța Lilia cea mai drastică pedeapsă, în condițiile în care aplicarea unei sancțiuni mai blânde nu va asigura atingerea scopului ei, prin urmare Colegiului consideră că temeiuri prin care s-ar demonstra că inculpata Andriuța Lilia poate fi corectată prin stabilirea în privința lui a unei pedepse mai blânde, nu s-au stabilit.

De rând cu aceasta, instanța de apel, reieșind din faptul că inculpata Andriuța Lilia din anul 1991 (f.d. 95, Vol.I) până la incident a activat o perioadă îndelungată în internatul psihoneurologic, dedicându-și timpul persoanelor cu cerințe speciale, având o caracteristică (f.d.99, Vol.I) satisfăcătoare din partea Primăriei comunei Bădiceni r-nul Soroca, este la prima abatere de la lege (f.d.107, Vol.I), ultimei îi poate fi acordată posibilitatea executării pedepsei prin suspendarea ei condiționată pentru perioada de probă, în care urmează să dovedească, că incidentul dat este unul nefast în viața ei, a stat pe calea corectării și prin comportamentul pozitiv să îndreptățească încrederea acordată.

Din cele relatate de instanța de fond, Colegiul penal consideră că just a stabilit inculpatei Andriuța Lilia ca fiind echitabilă aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Instanța de apel notează că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia

în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanțele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

La rândul său Colegiul penal constată că, la individualizarea pedepsei penale stabilite inculpatei în prezenta speță instanța de fond a pus accentul și pe personalitatea persoanei vinovate, învederând și celelalte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului.

La acest capitol instanța de apel notează că suspendarea condiționată a executării pedepsei este o măsură de politică penală bazată pe încrederea în posibilitatea reeducării condamnatului pe durata suspendării pedepsei, or aceasta este expusă ca o măsură ce constă în dispoziția luată de instanța de judecată prin însăși hotărârea de condamnare de a suspenda pe o anumită durată și în anumite condiții executarea pedepsei stabilite.

Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a executării pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de probă.

Altfel spus, executarea pedepsei devine condiționată de conduita condamnatului, iar în caz de nerespectare a condițiilor, ea poate fi revocată.

Colegiul penal menționează că, pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei, în art. 90 Cod penal, sunt prevăzute condiții obiective și subiective, primele referindu-se la condamnare, iar celelalte la persoana condamnatului.

Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării suspendării condiționate a executării pedepsei, acordarea ei rămânând la discreția instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii pedepsei cu închisoare, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi

formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probațiune stabilit de instanța de judecată.

Astfel instanța de apel consideră că, nu este rațional ca inculpata Andriuța Lilia să ispășească real pedeapsa cu închisoare, or, *pericolul de a fi anulată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, în cazul încălcării condițiilor termenului de probă, va îndrepta comportamentul inculpatei la corectare, la respectarea ordinii stabilite în societate, precum și la respectarea legilor.*

Subsidiar, instanța de apel stabilește ca nefondate alegațiile acuzării pe fonul blândeții pedepsei penale, or tocmai cea mai severă pedeapsă a fost aplicată de către instanța de fond și anume închisoare pe un termen de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni, cu privare de dreptul de a ocupa funcții de prestarea serviciilor socio-medicale persoanelor cu dizabilități mintale, pe o perioadă de 5 ani, însă reieșind din albia circumstanțelor cauzei, prima instanță just a ajuns la concluzia că nu este rațional ca aceasta să execute pedeapsa stabilită, dispunând astfel suspendarea condiționată a executării pedepsei ei pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Concluzia dată derivă inclusiv din incidența celor reținute în cauza Varga și alții vs. Ungaria din 10 martie 2015 (în special § 105) Curtea a concluzionat că „nu este de competența Curții să indice statelor modul în care ar trebui organizate sistemele lor politice și închisoare penală. Aceste aspecte ridică o serie de probleme juridice și practice complexe care, în principiu, depășesc funcția judiciară a Curții. Cu toate acestea, Curtea ar aminti în acest context recomandările Comitetului de Miniștri, care invită statele să încurajeze procurorii și judecătorii de a folosi cât mai mult posibil alternativele la detenție, în scopul de a rezolva problema creșterii numărului deținuților din închisori” (a se vedea în special Recomandarea nr. R (99) 22 și Recomandarea Rec (2006) 13 a Comitetului de Miniștri).

În Rezoluția Consiliului Europei nr. 65/1 și în Recomandarea Consiliului Europei nr. (99)/22 s-a invocat „*principiul proporționalității*”, textele evocate consacrand ideea potrivit căreia sancțiunea cu închisoarea constituie ultimul resort din punct de vedere al corecției penale.

Totodată, Consiliul Europei impune stabilirea: „*unui set corespunzător de sancțiuni și măsuri comunitare, posibil gradate în funcție de severitate; procurorii și judecătorii trebuie determinați să le folosească cât mai mult posibil*”.

Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate. Or, conform Regulii nr. 6 din Recomandarea NR. R (92) 16 a Comitetului de miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate (adoptată de Comitetul de Miniștri în 19 octombrie 1992 cu ocazia celei de a 482-a reuniune a Delegațiilor de

Miniștri), „natura și durata sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate trebuie de asemenea să fie proporțională cu gravitatea infracțiunii pentru care un delincvent a fost condamnat sau o persoană este inculpată, decât să se țină seama de situația personală”.

În această ordine de idei Colegiul penal notează că, deși fapta inculpatei Andriuța Lilia constituie o infracțiune sensibilă societății, circumstanța dată de una singură nu constituie un factor cheie ce ar dirija automat plasarea ei în mediul carceral, or oferirea unui termen de probă celei din urmă va avea drept scop garantarea unei șanse asupra convingerii privind respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte pasibile de răspundere penală.

Având în vedere toate împrejurările cauzei instanța de apel consideră că, pedeapsa de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni închisoare, cu privare de dreptul de a ocupa funcții de prestarea serviciilor socio-medicale persoanelor cu dizabilități mintale, pe o perioadă de 5 ani, respectiv suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 3 (trei) ani o să convingă inculpata de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Tot în acest sens, Colegiul penal notează că, pe durata perioadei de probațiune inculpata va fi impusă permanent să-și adapteze comportamentul la obligațiile impuse de către instanță, reeducarea lui va fi mai efectivă, iar scopul prevenției speciale și inclusiv al celei generale va fi atins în condițiile suspendării condiționate a executării pedepsei.

Astfel, în cazul în care inculpata Andriuța Lilia va săvârși în perioada termenului de probă o infracțiune din imprudență sau o infracțiune intenționată mai puțin gravă, problema anulării sau menținerii condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei se va soluționa de către instanța de judecată.

În acest sens Colegiul judiciar menționează că, scopul pedepsei penale nu este ca aceasta să fie retributivă, intimidatoare sau vindicativă, în sens că pedeapsa nu trebuie privită ca „prețul” pe care trebuie să-l plătească persoana pentru fapta prejudiciabilă, ci trebuie să reflecte un echilibru între gravitatea faptei prejudiciabile și urmările ei, prin excluderea caracterului vindicativ al pedepsei, urmărindu-se ca statul să nu urmărească răzbunarea, ce ar genera altă răzbunare, prin încălcarea dreptului, ci realizarea dreptății, inclusiv prin prisma principiilor proporționalității și cel al echității lor

În concluzie, Colegiul penal statuează că, pedeapsa stabilită de către instanța de fond cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendând condiționat executarea pedepsei, este echitabilă, întrucât este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnată, precum și de alte persoane, prin urmare careva temeuri ce ar pune la

dubii legalitatea acesteia printr-o posibilă modificare a soluției în sensul înăspririi pedepsei penale solicitată de acuzare de către Colegiul penal nu a depistat, or argumentele formulate în apelul declarat nu sunt plauzibile și nu pot fi reținute speței dat fiind că, hotărârea instanței de fond corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legală și întemeiată, pronunțată cu respectarea garanțiilor prevăzute la art.6 CEDO.

În acest sens, Colegiul ține a menționa că, nu poate împărtăși poziția apelantului referitor la aplicarea pedepsei solicitată, or pedeapsa stabilită de prima instanță inclusiv în cuantumul ei este una strict necesară și imperioasă scopului procesului penal în acest sens.

Respectiv, preluând opinia instanței de fond în ce privește corectitudinea condamnării Liliei Andriuță, Colegiul penal ține să menționeze, că în împrejurările cauzei expuse mai sus, pedeapsa principală sub formă de închisoare cu suspendarea ei condiționată în temeiul art. 90 Cod penal inclusiv pedeapsa complementară stabilită în acest sens este cât se poate de proporțională și rațională pentru executare, urmărind scopul conștientizării caracterului infracțional a acțiunilor comise, iar în lipsa altor circumstanțe, decât cele prezentate la soluționarea cauzei în fond, căror instanța li-a dat o apreciere obiectivă, instanța de apel constată netemeinicia cerințelor apelantului, dat fiind că o pedeapsă stabilită este echitabilă, conform Părții Generale a Codului penal și în strictă conformitate cu prevederile Părții Speciale, care va atinge scopul legii penale, va restabili echitatea socială, va corecta inculpata și va preveni săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea sa cât și din partea altor persoane, motiv pentru care, analizând temeiurile nominalizate în raport cu motivele invocate în apel Colegiul penal constată că, acestea nu-și găsesc confirmarea la judecarea apelului declarat, neexistând motive temeinice de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei celei din urmă, din care considerente sentința Judecătorei Soroca sediul Central 10 iulie 2023 urmează a fi menținută fără modificări.

În corespundere cu art. 415 alin. (1) pct.1) lit.c), Cod pr. penală, Colegiu,-

D E C I D E:

Apelul procurorului în Procuratura r-lui Soroca, Evghenii Haric declarat împotriva sentinței Judecătorei Soroca sediul Central din 10 iulie 2023, în cauza lui Andriuța Lilia, se respinge ca nefondat, cu menținerea sentinței în cauză fără modificări.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia motivată pronunțată public și înmănată părților la 20 februarie 2024 ora 12:00.

**Președintele ședinței, judecătorul:
Judecătorii:**

**Ion Talpa
Oxana Mironov
Svetlana Șlehtițki**